

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

WWW.NATGEO.RO

TRAVELER

MARTIE - MAI 2021 // 15,99 LEI

ITALIA

IDEI, SECRETE, ASCUNZĂTORI
UNDE SĂ TE REFUGIEZI
DEPARTE DE TOȚI
ȘI DE TOATE

CROAȚIA

Descultă printre
restricții

PRIVIND

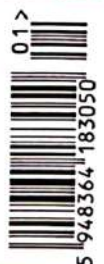
ÎNAPOI CU

SPERANȚĂ

Cele mai frumoase
amintiri din viața
unui călător

+

**BRÂNZETURI DE TOP
AREQUIPA, PERU
ȚARA GALILOR**

PRAGA // ISTANBUL // SALZBURG // SOFIA // IERUSALIM // MONTEVIDEO

EPISODUL 1

CROAȚIA

Marele lockdown de anul trecut a spulberat ca o tornadă entuziasmul călătoriilor. Iar capcana dintre refugiul în muncă și burnout a fost doar un culoar lin și parcă primitiv. Am rămas numai cu visuri la care mă gândeam uneori și, încet, am uitat de fascinația lumii. Am uitat să mă bucur. M-am uitat pe mine. Încă un moment de cădere în gol a fost ultima picătură care m-a făcut să găsesc Curajul: am demisionat și am plecat. Fără un plan anume, între primele două valuri pandemice (august-octombrie), am devenit o simplă călătoare ce-a mers desculță printre restricții. Mi-am creat propria realitate în Croația, Polonia, Suedia, România, Turcia, Macedonia de Nord și Albania. Am lăsat fiecare drum să mă elibereze, să mă vindece, să mă crească...

Martie - Mai 2021 49

TEXT: CORINA MATEI

E-mailurile curg, telefoanele sună, haos. Pandemie, legi, situații, restricții, restructurări. Muncă redistribuită. Din mai sunt la capătul puterilor și nu știu cum de mai pot încă un pic. Dar picul vine ca un brânci spre o prăpastie întunecată și rece, când stau în cabinetul doctorului, distrusă. „Mai lasă calculatorul ăla!”, mă dojenește; „e prea mult!”. Singurul lucru ce-mi mai face pulsul să crească este concediul din august, un tur în Balcani, nesigur cu atâtea liste galbene și condiții. În amorceala mea, simt că am nevoie de mai mult decât o vacanță: o recuperare a mea și – de ce nu – a călătorilor pierdute. Demisionez cu un plan: trei luni departe de cei patru pereți ce mă sufocă.

Între timp, în fiecare săptămână scot câte o țară din tur – ori Bosnia nu primește românii, ba nu pot trece în Serbia venind din Croația, apoi Croația nu mă acceptă dacă am stat în Macedonia de Nord în ultimele două săptămâni. Mai sunt câteva zile până plec și nu știu dacă pot merge în Muntenegru fără carantină. După șapte variante de itinerar, pun punct planificărilor. „Vedem acolo!”, le spun prietenelor mele.

13 august 2020. Ziua 4 de libertate. Uite-mă conducând spre Croația împreună cu Sorina și Gabi. În 14 ore de la plecarea din București, ne tolănim deja pe niște pufi la marginea unei alei a centrului istoric din Zagreb. Savurez un cocktail al cărui nume nu mi-l voi mai aduce aminte vreodată – recomandat de tânărul barman blondin ce ne tot zâmbește cu ochii, pe deasupra măștii negre. Cu fiecare moment pe care-l inspir adânc, străzile pavate se umplu de voci, pași, sclipiri. Oamenii sunt relaxați, și pe bună

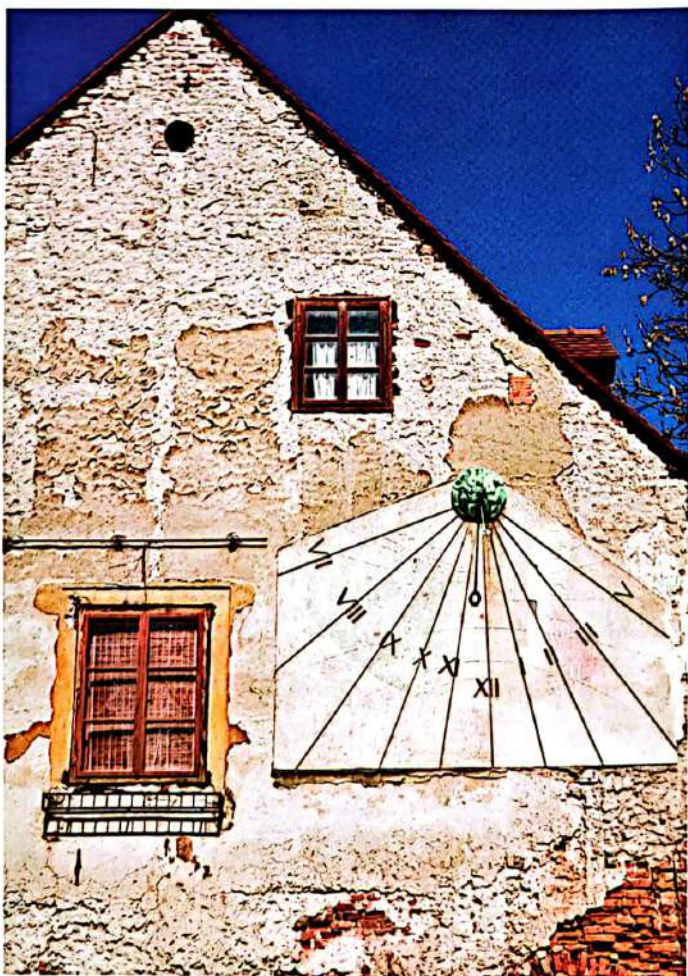
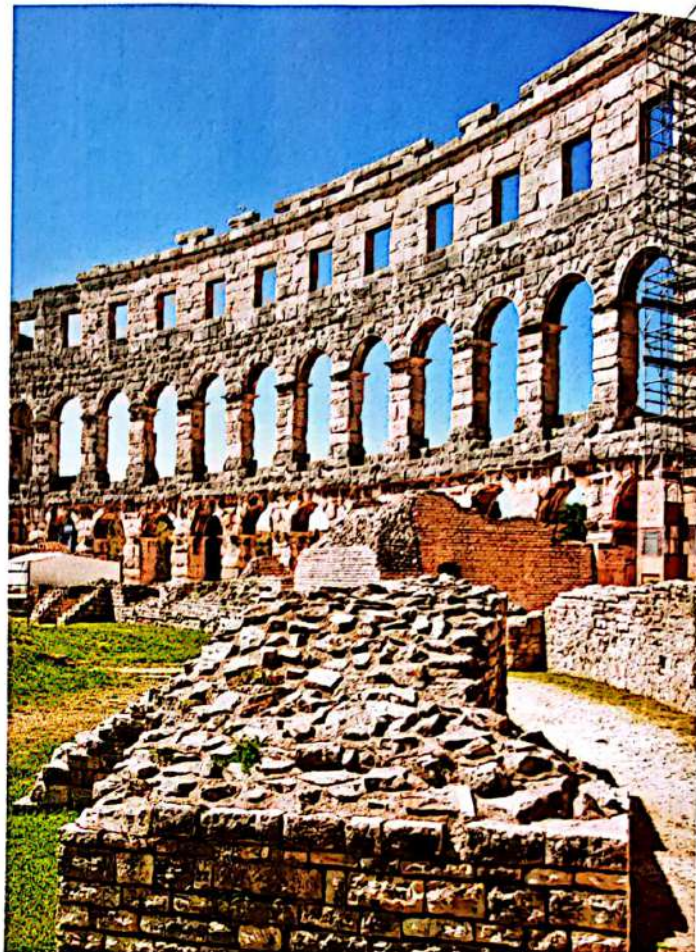
DE LA STÂNGA LA DREAPTA, ÎN SENS ORAR: Fiecare stradă a vechiului Rovinj este o invitație – să te pierzi și să cunoști, să te miri și să admiri. Canicula își are mereu remediu în piațetele centrelor vechi: freshuri proaspete preparate cu spectacol Micile plaje fără nume aflate departe de orașe creează mii de bucăți idilice pe țărmul Croației. **PAGINILE ANTERIOARE:** Catedrala Sfânta Euphemia e sufletul Rovinjului și toate străzile, oricât de întortocheate ar părea, urcă spre cea mai răpitoare priveliște.

dreptate – aici sunt multe regiuni cu niciun caz raportat recent. Cumva, sunt unde trebuie!

De aici, începem primul capitol al călătoriei noastre, **Istria**, un amestec de lumi ce stârnesc atât confuzie, cât și admirație. Peninsula e un menueț în patru al peisajelor: între vârfurile aride care mă duc cu gândul la Alpii Elveției, coasta vestică ce păstrează glasul și aroma tipice din Veneto, câmpiile întinse de măslini ca ale Andaluziei și țărnul estic presărat cu sate-resorturi de influență austriacă. Iar infrastructura mă face să mă simt ca în Germania: dau peste lucrările intense la noua autostradă, care sunt semnalizate prin manechine îmbrăcate în muncitori ce flutură – cu ajutorul energiei solare – steagul galben-portocaliu. Suntem uimite, fiecare în felul ei: eu conduc încet ca să am timp să mă minunez, Gabi nu ține pasul cu filmările din mers, iar Sorina – cu ochii mari pe geamul din spate – ignoră orice discuție.

Rovinj ne întâmpină cu o muzicalitate divină: „Ciao! Come stai?”, ne salută cu glas intens chelnerul trecut bine de a doua tinerețe, îmbrăcat în costum cu vestă gri-verzuie. Ne aduce îndată la masa din stradă un espresso autentic până ne decidem noi pentru micul dejun. Dar n-avem stare. Cu fiecare pas printre străzile pictate în nuanțe calde, începem să simțim cum arhitectura vechiului oraș, cu fațade baroce, romanice și arce de secol XVII, a fost modelată după cea a Veneției. Aici, gondolele sunt tarabele pline de culoare ale micilor artizani,

iar canalele sunt înlocuite cu alei de marmură, abrupte, ce miroso a lavandă; ele aștern un labirint cu o singură destinație: sus, la Biserica Sfintei Euphemia, din turnul căreia vezi cum mica peninsulă ovală parcă plutește pe mare.

Ne întoarcem spre centrul Croației și, cu fiecare popas în orașe, sate sau natură, începem să gustăm din identitatea proprie a țării. Într-o încântare de a cunoaște neconținut, ca o interminabilă spirală, ajungem în **Parcul Național Plitvice**, cel mai renumit și apreciat parc al țării, sit UNESCO din 1979. Pe un traseu de o zi întreagă ce ne plimbă prin pădure, pe podețe din lemn și cu barca, urmăm cursul râului ce umple 16 lacuri cu nuanțe tari de cel mai verde-smarald și cel mai albastru-azur. Între ele – cascade spectaculoase ce adună turiștii ciorchine în micile alveole ale punților strâmte. Dacă am încercat vreodată să-mi imaginez raiul, cu siguranță acum îl văd pur și simplu! E un loc care te condamnă să te bucuri. Ultimul lucru pe care ți-l dorești e să te îndepărtezi de acea apă turcoaz-opal care te farmecă încontinuu. Te-a prins de mână și nu-ți mai dă drumul... mai stai, că știi că plecarea măhnește.

DE LA STÂNGA LA DREAPTA, ÎN SENSORAR: Istria păstrează cel mai bine conservat, dar și cel mai mare amfiteatru roman din lume; ridicat odată cu celebrul Colosseum din Roma, astăzi găzduiește concerte ale celebriilor artiști ai lumii. Cascada Veliki din Parcul Național Plitvice, de 78 de metri, nu este doar cea mai înaltă și mai impresionantă din parc, ci și din întreaga țară! Fără prea multă grabă! – asta ne transmite cadranul solar de pe o veche clădire din piatră din inima Zagrebului.

DE LA STÂNGA LA DREAPTA: Dubrovnik, cea mai puternică fortăreață de pe Coasta Adriaticii, încă domnește calm sub privirile noastre; zidurile groase îi păstrează prestigiul de altădată, albul prăfuit al calcarului îi dă eleganța meritată, iar cărămizii acoperișurilor trădează monumente arhitecturale medievale. Riviera Makarska: ieri - sate pescărești, azi - adevărate stațiuni în care, în fiecare dimineață poți observa că localnicii nu-și uită vechile înțelepciuni.

(În tot acest timp, Serbia anunță restricții inclusiv pentru tranzit: test PCR negativ. Dar decidem să nu ne frământăm de pe-acum cu întoarcerea spre București.)

Coasta Dalmată, noua parte a aventurii noastre, începe cu o pauză de o zi la Laguna din Nin, care se transformă într-un refugiu atipic și ne surprinde cu nisipul de catifea, atmosfera ca de o bucată de Asie uitată de lume și marea ce face din limba de nisip pe care moșăim o insulă ce ține timpul în loc. Urmează un drum grandios, agățat de stâncile cenușii de la baza Alpilor Dinarici. E ca un montagne russe: urcă pe platouri înalte, alintate de briza Adriaticii ce se dezvăluie în toată măreția ei; traversează canioane semețe și aride; apoi coboară brusc spre orașe medievale aurii, pline de forfotă și lumini; după care se răsucesc pe mici peninsule acoperite de pini, spre plaje de-o șchioapă, unde valurile și băzâitul neîntrerupt al cicadelor ne e cântec de leagăn.

Itinerarul nostru devine un zig-zag între destinderea supremă la malul mării și adevăratele lecții de istorie predate de orașele lumii renaștentiste, toate recunoscute de UNESCO. Zadar, Šibenik, Trogir și Split s-au așternut sub tălpile noastre grăbite spre și mai mult; uneori pustii, alteori efervescente, ne-au fost gazde cu palate impresionante, legende apuse, piațete cochete și faleze cuceritoare.

(Noile restricții nu ne permit să mergem în Muntenegru, continuă să fie pe lista galbenă a României. Încă nici nu știm cum ne întoarcem acasă...)

Salba marilor porturi medievale e încununată, în extremitatea sudică a Croației, de un **Dubrovnik** pentru prima oară gol, așa cum n-a mai fost de ani: „Imaginați-vă că anul trecut, aici, la poarta de intrare, trebuia să așteptați chiar și 20 de minute ca să puteți intra în cetate!”, ne spune cu patos în voce și frunte încrețită ghidul turului pietonal. „Apoi, era așa de aglomerat, că înaintați cu pași ca de furnică. Nu puteați vedea multe – doar sute-mii de capete. Norocul e că ați venit acum!”, ne-a spus Marco, croatul cu origini italienești,

un om masiv, cu ochi mari și chip de tânăr student. Vorbește cu atâta pasiune despre ce a fost marea Cetate Ragusa, niciodată cucerită. Istoric de formare, nu-și poate vedea zilele de vară fără să le spună și altora ce se ascunde dincolo de zidurile groase ale Dubrovnikului. „Voi cum v-ați rătăcit pe aici?”, ne întreabă. Anul acesta a fost așa de greu că își numără turiștii pe degete, deși e august, iar turul e gratuit. În timp ce ne plimbăm pe străzile de chihlimbar pe care abia zărim alți oameni, ne punctează aspecte pe care nu le găsim pe Wikipedia, ce ne deschid nouă, micile naive ale istoriei, mintea. „Știți de ce ați trecut prin Bosnia și Herțegovina când ați venit aici?” Nici n-am îndrăznit să ne dăm cu părerea. „Dubrovnik era condus prin diplomație. Cum Imperiul Venețienilor era vecin, iar provincia otomană a bosniacilor dorea ieșire la mare, cetatea le-a făcut cadou o fâșie de pământ, un cal troian ce a venit nu doar cu satisfacție, ci și cu probleme: «De acum, voi discutați cu ei!» Nu și-au mai putut recupera niciodată teritoriul.”

Râdem. Bem sticlele de vin roze luate înainte de vreme ca suvenir pentru acasă – la întoarcere, nu avem voie să trecem prin culoarul bosniac cu ele. Respirăm grandoarea zidurilor seculare și aroma mării. Absorbim legende și povești. Imortalizăm apusuri ca și când niciodată nu vom mai vedea unul. Furăm timp și amintiri. Și decidem să ne întoarcem spre inima țării, în munții parcurilor naturale.

(Și vine și o veste bună: Serbia a renunțat la restricțiile de tranzit. Printr-o întâmplare, ne vom putea întoarce pe ruta cea mai scurtă.)

Nu ajung bine acasă, că mă las prinsă în vârtejul ofertelor companiilor aeriene. Restricțiile? O loterie nemiloasă. Risc fără jenă. Cumpăr o cursă dus-întors către Varșovia, locul în care nu am ajuns de Paște, când avionul mi-a fost anulat. Plec îndată, pe 31 august – ziua 22 de libertate. Îmi e dor și să iau lumea la pas singură și presimt că este un moment bun.

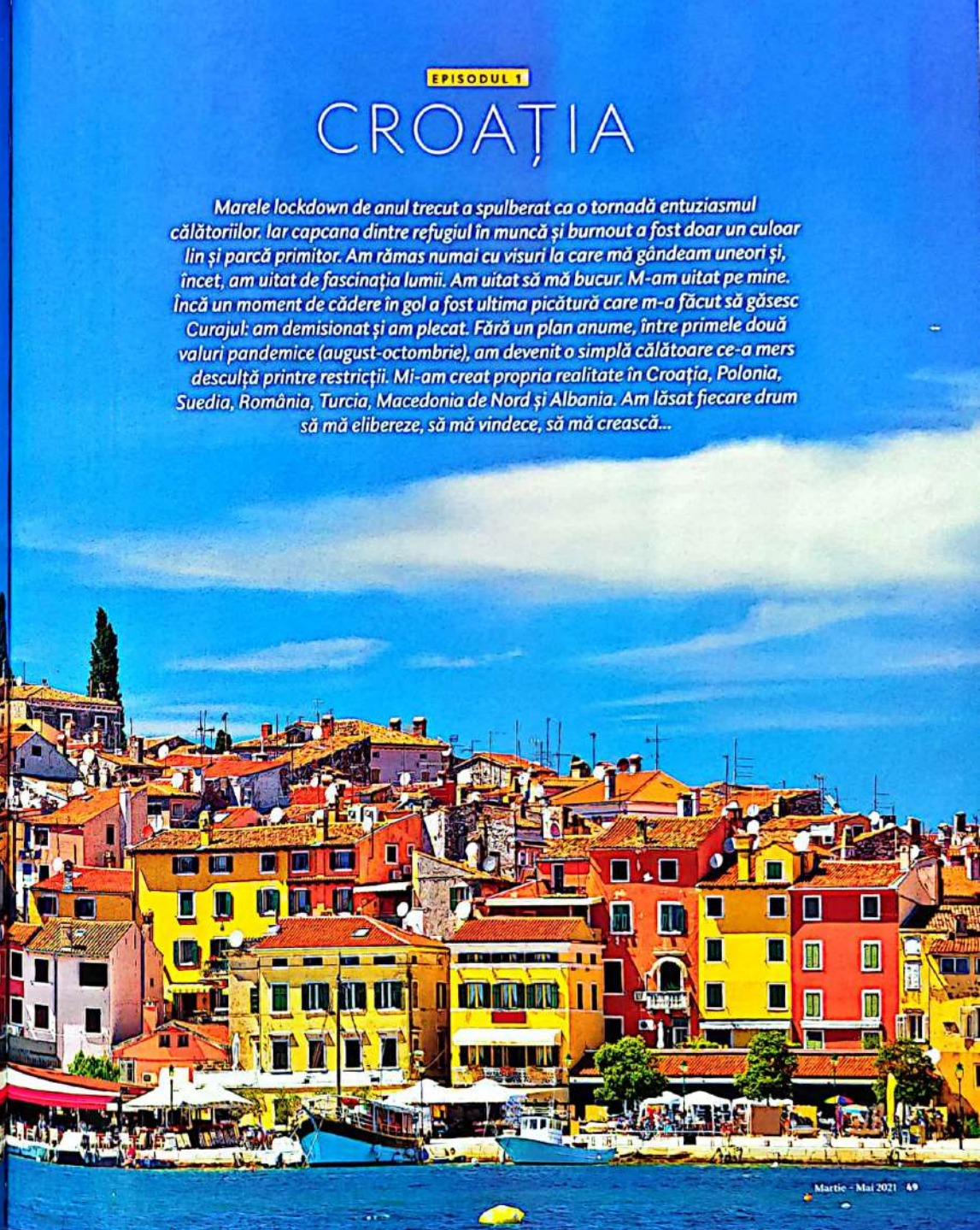
Va urma.

EPISODUL 1

CROAȚIA

Marele lockdown de anul trecut a spulberat ca o tornadă entuziasmul călătorilor. Iar capcana dintre refugiul în muncă și burnout a fost doar un culoar lin și parcă primitiv. Am rămas numai cu visuri la care mă gândeam uneori și, încet, am uitat de fascinația lumii. Am uitat să mă bucur. M-am uitat pe mine. Încă un moment de cădere în gol a fost ultima picătură care m-a făcut să găsesc Curajul: am demisionat și am plecat. Fără un plan anume, între primele două valuri pandemice (august-octombrie), am devenit o simplă călătoare ce-a mers desculță printre restricții. Mi-am creat propria realitate în Croația, Polonia, Suedia, România, Turcia, Macedonia de Nord și Albania. Am lăsat fiecare drum să mă elibereze, să mă vindece, să mă crească...

TEXT: CORINA MATEI

E-mailurile curg, telefoanele sună, haos. Pandemie, legi, situații, restricții, restructurări. Muncă redistribuită. Din mai sunt la capătul puterilor și nu știu cum de mai pot încă un pic. Dar picul vine ca un brânci spre o prăpastie întunecată și rece, când stau în cabinetul doctorului, distrusă. „Mai lasă calculatorul ăla”, mă dojeneste, „e prea mult!”. Singurul lucru ce-mi mai face pulsul să crească este concediul din august, un tur în Balcani, nesigur cu atâtea liste galbene și condiții. În amorceala mea, simt că am nevoie de mai mult decât o vacanță: o recuperare a mea și – de ce nu – a călătoriilor pierdute. Demisionez cu un plan: trei luni departe de cei patru pereți ce mă sufocă.

Între timp, în fiecare săptămână scot câte o țară din tur – ori Bosnia nu primește românii, ba nu pot trece în Serbia venind din Croația, apoi Croația nu mă acceptă dacă am stat în Macedonia de Nord în ultimele două săptămâni. Mai sunt câteva zile până plec și nu știu dacă pot merge în Muntenegru fără carantină. După șapte variante de itinerar, pun punct planificărilor. „Vedem acolo!”, le spun prietenelor mele.

13 august 2020. Ziua 4 de libertate. Uite-mă conducând spre Croația împreună cu Sorina și Gabi. În 14 ore de la plecarea din București, ne tolănim deja pe niște puși la marginea unei alei a centrului istoric din Zagreb. Savurez un cocktail al cărui nume nu mi-l voi mai aduce aminte vreodată – recomandat de tânărul barman blondin ce ne tot zămbește cu ochii, pe deasupra măștii negre. Cu fiecare moment pe care-l inspir adânc, străzile pavate se umplu de voci, pași, sclipiri. Oamenii sunt relaxați, și pe bună

DE LA STÂNGA LA DREAPTA, ÎN SENSOAR: Fiecare stradă a vechiului Rovinj este o invitație – să te pierzi și să cunoști, să te miri și să admiri. Canicula își are mereu remediu în piațelele centrelor vechi, freshuri proaspete preparate cu spectacoli. Micile plaje fără nume aflate departe de orașe creează mii de bucăți idilice pe țărmul Croației. **PAGINILE ANTERIOARE:** Catedrala Sfânta Euphemia e sufletul Rovinjului și toate străzile, oricât de întortocheate ar părea, urcă spre cea mai răpitoare priveliște.

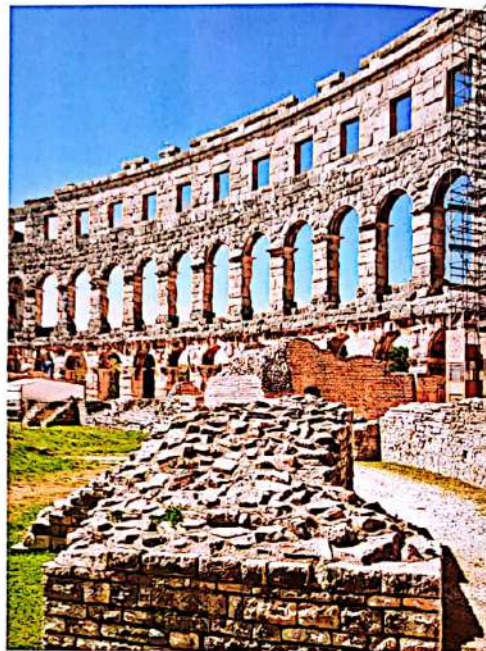

FOTO: CORINA MATEI / POKE, RUBEN BAMBOS, BINASTRY / ISTOCK

dreptate – aici sunt multe regiuni cu niciun caz raportat recent. Cumva, sunt unde trebuie!

De aici, începem primul capitol al călătoriei noastre. **Istria**, un amestec de lumi ce stărnesc atât confuzie, cât și admirație. Peninsula e un meniu în patru al peisajelor. Între vărfurile aride care mă duc cu gândul la Alpii Elveției, coasta vestică ce păstrează glasul și aroma tipice din Veneto, câmpiile întinse de măslini ca ale Andaluziei și țărnul estic presărat cu sate-resorturi de influență austriacă. Iar infrastructura mă face să mă simt ca în Germania: dau peste lucrările intense la noua autostradă, care sunt semnalizate prin manechine îmbrăcate în muncitori ce flutură – cu ajutorul energiei solare – steagul galben-portocaliu. Suntem uimite, fiecare în felul ei: eu conduc încet ca să am timp să mă minunez, Gabi nu ține pasul cu filmările din mers, iar Sorina – cu ochii mari pe geamul din spate – ignoră orice discuție.

Rovinj ne întâmpină cu o muzicalitate divină: „Ciao! Come stai?”, ne salută cu glas intens chelnerul trecut bine de a doua tinerețe, îmbrăcat în costum cu vestă gri-verzuie. Ne aduce îndată la masa din stradă un espresso autentic până ne decidem noi pentru micul dejun. Dar n-avem stare. Cu fiecare pas printre străzile pictate în nuanțe calde, începem să simțim cum arhitectura vechiului oraș, cu fațade baroce, romanice și arce de secol XVII, a fost modelată după cea a Venetiei. Aici, gondolele sunt tarabele pline de culoare ale micilor artizani,

iar canalele sunt înlocuite cu alei de marmură, abrupte, ce miros a lavandă; ele aștern un labirint cu o singură destinație: sus, la Biserica Sfintei Euphemia, din turnul căreia vezi cum mica peninsula ovală plutește pe mare.

Ne întorcem spre centrul Croației și, cu fiecare popas în orașe, sate sau natură, începem să gustăm din identitatea proprie a țării. Într-o încăntare de a cunoaște neconținut, ca o interminabilă spirală, ajungem în **Parcul Național Plitvice**, cel mai renumit și apreciat parc al țării, sit UNESCO din 1979. Pe un traseu de o zi întregă ce ne plimbă prin pădure, pe podețe din lemn și cu barca, urmăm cursul râului ce umple 16 lacuri cu nuanțe tari de cel mai verde-smarald și cel mai albastru-azur. Între ele – cascade spectaculoase ce adună turiștii ciorchine în micile alveole ale punților strâmte. Dacă am încercat vreodată să-mi imaginez râul, cu siguranță acum îl văd pur și simplu! E un loc care te condamnă să te bucuri. Ultimul lucru pe care ți-l dorești e să te îndepărtezi de acea apă turcoaz-opal care te farmecă încontinuu. Te-a prins de mână și nu-ți mai dă drumul... mai stai, că știi că plecarea măhnește.

DE LA STÂNGA LA DREAPTA, ÎN SENSORAR: Istria păstrează cel mai bine conservat, dar și cel mai mare amfiteatru roman din lume; ridicat odată cu celebrul Colosseum din Roma, astăzi găzduiește concerte ale celebriilor artiști ai lumii. Cascada Veliki din Parcul Național Plitvice, de 78 de metri, nu este doar cea mai înaltă și mai impresionantă din parc, ci și din întreaga țară! Fără prea multă grabă! – asta ne transmite cadranul solar de pe o veche clădire din piatră din inima Zagrebului.

FOTO: GETTY IMAGES, GUTSKI, MORGENTHAU/ISTOCK

FOTO: IGOR PETA, NANOSTOCK, GORAN JARUS PHOTOGRAPHY/ISTOCK

DE LA STÂNGALA DREAPTA: Dubrovnik, cea mai puternică fortăreață de pe Coasta Adriaticii, încă domnește calm sub privirile noastre; zidurile groase îi păstrează prestigiul de altădată, albul prăfuit al calcarului îi dă eleganța meritată, iar cărămizii acoperișurilor trădează monumentele arhitecturale medievale. Riviera Makarska: ieri - sate pescărești, azi - adevărate stațiuni în care, în fiecare dimineață poți observa că localnicii nu-și uită vechile înedelecării.

(În tot acest timp, Serbia anunță restricții inclusiv pentru tranzit: test PCR negativ. Dar decidem să nu ne frământăm de pe-acum cu întoarcerea spre București.)

Coasta Dalmată, noua parte a aventurii noastre, începe cu o pauză de o zi la Laguna din Nin, care se transformă într-un refugiu atipic și ne surprinde cu nisipul de catifea, atmosfera ca de o bucată de Asia uitată de lume și marea ce face din limba de nisip pe care moțăm o insulă ce ține timpul în loc. Urmează un drum grandios, agățat de stâncile cenușii de la baza Alpilor Dinarici. E ca un montagne russe: urcă pe platouri înalte, alintate de briza Adriaticii ce se dezvăluie în toată măreția ei; traversează canioane semețe și aride; apoi coboară brusc spre orașe medievale auri, pline de forfotă și lumini; după care se răsucește pe mici peninsule acoperite de pini, spre plaje de-o șchioapă, unde valurile și băzâitul neîntrerupt al cicadelor ne e cântec de leagăn.

Itinerarul nostru devine un zig-zag între destinderea supremă la malul mării și adevăratele lecții de istorie predate de orașele lumii renesanțiste, toate recunoscute de UNESCO. Zadar, Šibenik, Trogir și Split s-au așternut sub tălpile noastre grăbite spre și mai mult; uneori pustii, altele efervescente, ne-au fost gazde cu palate impresionante, legende apuse, piațete cochete și faleze cuceritoare.

(Noile restricții nu ne permit să mergem în Muntenegru, continuă să fie pe lista galbenă a României. Încă nici nu știm cum ne întoarcem acasă...)

Salba marilor porturi medievale e incununată, în extremitatea sudică a Croației, de un **Dubrovnik** pentru prima oară gol, așa cum n-a mai fost de ani: „Imaginați-vă că anul trecut, aici, la poarta de intrare, trebuia să așteptați chiar și 20 de minute ca să puteți intra în cetate!”, ne spune cu patos în voce și frunte încrețită ghidul turului pietonal. „Apoi, era așa de aglomerat, că înaintați cu pași ca de furnică. Nu puteați vedea multe - doar sute-mii de capete. Norocul e că ați venit acum!”, ne-a spus Marco, croatul cu origini italienești,

un om masiv, cu ochi mari și chip de tânăr student. Vorbește cu atâta pasiune despre ce a fost marea Cetate Ragusa, niciodată cucerită. Istoric de formare, nu-și poate vedea zilele de vară fără să le spună și altora ce se ascunde dincolo de zidurile groase ale Dubrovnikului. „Voi cum v-ați rătăcit pe aici?”, ne întreabă. Anul acesta a fost așa de greu că își numără turiștii pe degete, deși e august, iar turul e gratuit. În timp ce ne plimbăm pe străzile de chihlimbar pe care abia zărim alți oameni, ne punctează aspecte pe care nu le găsim pe Wikipedia, ce ne deschid nouă, micile naive ale istoriei, mîntea. „Știți de ce ați trecut prin Bosnia și Herțegovina când ați venit aici?” Nici n-am îndrăznit să ne dăm cu părerea. „Dubrovnik era condus prin diplomație. Cum Imperiul Venetienilor era vecin, iar provincia otomană a bosniacilor dorea ieșire la mare, cetatea le-a făcut cadou o fâșie de pământ, un cal troian ce a venit nu doar cu satisfacție, ci și cu probleme: «De acum, voi discutați cu ei!» Nu și-au mai putut recupera niciodată teritoriul.”

Rădem. Bem sticlele de vin roze luate înainte de vreme ca suvenir pentru acasă - la întoarcere, nu avem voie să trecem prin culoarul bosniac cu ele. Respirăm grandoarea zidurilor seculare și aroma mării. Absorbim legende și povești. Imortalizăm apusuri ca și când niciodată nu vom mai vedea unul. Furăm timp și amintiri. Și decidem să ne întoarcem spre inima țării, în munții parcurilor naturale.

(Și vine și o veste bună: Serbia a renunțat la restricțiile de tranzit. Printr-o întâmplare, ne vom putea întoarce pe ruta cea mai scurtă.)

Nu ajung bine acasă, că mă las prins în vârtejul ofertelor companiilor aeriene. Restricțiile? O loterie nemiloasă. Risc fără jenă. Cumpăr o cursă dus-întors către Varșovia, locul în care nu am ajuns de Paște, când avionul mi-a fost anulat. Plec îndată, pe 31 august - ziua 22 de libertate. Imi e dor și să iau lumea la pas singură și presimt că este un moment bun.

Va urma.